

Domoljub

V Ljubljani 4. avgusta 1943

56 - Štev. 29

« Ko kuješ svoj značaj »

Ne kradi!

Človek, ki ne loži več, kaj je tvoje ali moje, je tat. Nič ne pomaga, noben komunizem tega sveta ne bo nikdar iz človeka iztrebil čuta za osebno lastnino.

Gotovo je resnica, da ti ne more biti dovoljeno svojo lastnino neomejeno rabiti. To se pravi, nikdar ne misli, da tisto, kar imenuješ svoje, smeš poljubno rabiti ne glede na svojega bližnjega. Zavedati se moraš evangelijskega nauka, da je pravi lastnik vseh stvari na zemlji Bog, kateri jih je ustvaril. Bog pa je stvari zato ustvaril, da bi jih ljudje mogli rabiti in njihove sadove uživati. Ljudje — tako velim —, ne pa samo ti in ne samo jaz. Če si tedaj lastnik kake stvari, ki si si jo bil s svojim poštenim in pridnim delom pridobil ali jih posedeval po svojem očetu, kateri je bil pošten lastnik njen, tedaj si prav gotovo tudi ti njen pravi in pošten lastnik. Ampak lastnik tako, da jo rabiš po pameti, kolikor ti je treba, zraven pa si po evangelijski postavi dolžan tudi svojemu bližnjemu dati od tega, kar imaš, če je tvoj bližnji v stiski in zadregi. Kdor torej svoje morebiti pošteno pridobljeno premoženje obilno uživa, zraven pa se za stradajoče bližnjike niti ne zmeni, tak greši zoper ljubezen in tudi zoper to božjo postavo, ker je on ne upravnik stvari, njen pravi lastnik pa le — Bog.

Tak greši tudi s tem, da s svojim sebičnim in kar samogoltnim ravnanjem v sreih revnih bližnjikov vzbuja strasti pohlepa, zavisti in sovraštva. Ta strasti sprva gredo le zoper njega, sčasoma pa preidejo na vse, ki kaj svojega imajo. Tako je bogataški svet že pred sto leti v ljudskih množicah netil sovraštvo zoper zasebno lastnino, ker je to svojo lastnino tako brezobzirno izrabljal ter se zraven ni zmedel za potrebe revnega sveta. V bogastvu je velika nevarnost za človekov značaj, da se ne preda Mamoni in njegovemu preklestvu. Saj je v sv. pismu tako lepo povedano, da laglje pojde kamela skozi šivankino uho, kakor bogatin v nebesa. Zato tako lepo zvane besede sv. Pavla, ki prosi Boga, naj mu ne da ne bogastva ne revščine, ker oboje človeka vleče stran od Boga.

Zgodaj se zato uči in vadi, spoštovati zasebno lastnino, da ne boš bližnjiku jemal, kar je njegovo, zlasti pa ne tistega, česar mu je treba in do česar nimaš nobene pravice. To veleva božja postava, ki je že nikdar nihče nekaznovan ni prelamljal. Tisto otroško rabutanje po tujih vrtovih je v resnici za mladega fantiča visoka šola k tatvini. Dandanes pa starši sami otroke k temu navajajo.

Tatvina je, če si najet za kako delo in plačan za to, pa to delo nemarno in površno opravljaš. Prav tako je tatvina, če kdo za kako delo ljudi najame, pa jih slabo plača, medtem ko bo sam od tega imel velik dobiček. Zlasti velik greh pa je, če kdo ljudem zaslužek utrgava, da jim niti tega ne izplača, kar so po dogovoru zaslužili. To spada med vnebovpljive grehe, ki so v katekizmu posebej navedeni.

Ko bi ljudje bolj znali katekizem in se bolj po njem ravnali, bi na svetu bilo mnogo manj krivic, mnogo manj bede in manj sovraštva. Fant, če hočeš biti značaj, krščanski značaj, glej, da se boš učil verskih resnic in si jih vtisnil v srce, da se boš po njih ravnal.

To bo tebi in tvojemu rodu v časni in večni blagor.

Pastirica ovčke pase . . .

Obvestilo XI. Armadnega zbora

Gorostasne in najbolj neverjetne vesti krožijo po mestu in pokrajini. Njihov izvor in cilji so očitno tendenciozni. Ljubljana in pokrajina, ki sta že tolikokrat dali dokaze za dober čut, naj se pomirita in zaupata odgovornim oblastem in naj odgovorita z zdravo in poštono propagando vsakemu, ki bi poskušal motiti resno delo in zavest vseh dobromislečih.

Poveljstvo bo neusmiljeno postopalo z vsakim, ponavljam, z vsakim ki razširja tendenciozne vesti.

Ljubljana, 31. julija 1943.

General armadnega zbora
Poveljnik: Gastone Gambara.

POVELJSTVO XI. ARMADNEGA ZBORA

Obvestilo

V zvezi z vestmi, ki so jih objavili časopisi o izrednih ukrepih za osvoboditev političnih kaznjencev, izjavljam, da se te mere ne tičejo, ponavljam, ne tičejo ozemlja Ljubljanske pokrajine ter bodo še nadalje ostali v veljavi dosedanjih predpisi.

V izogib mučnih posledic opozarjam, da se bo vsaka skupna manifestacija z namenom zahtevati od oblasti izpustitev političnih internirancev, smatrala, kot je to predvideno v 2. čl. razglasa z dne 27. julija tega leta, ter bo zadržana z merami, ki jih predvideva ta razglas.

Ljubljana, dne 31. julija 1943.

General Armadnega zbora
Poveljnik: Gastone Gambara.

Vojni dogodki preteklega tedna

Hudi obrambni boji na Siciliji

Italijansko vojno poročilo št. 1157 od 26. VII. pravi, da so v Siciliji bili odbiti vsi sovražni napadi, katere so podpirali tanki. Na severnem krilu sovražni pritisk še traja. V pristanišču Sirakuz so bili od letal potopljeni 3 sovražni parniki z 29 tisoč tonami, poškodovanih pa 14 z 61 tisoč tonami. Sovražnik je izgubil 13 letal.

Italijansko vojno poročilo št. 1158 od 27. VII. naglašja, da je položaj na Siciliji nespremenjen ter da so boji zvečine na severnem odseku. — Bombniki so uspešno napadali sovražne trgovske in vojne ladje na severni in vzhodni obali Sicilije ter poškodovali 4 parnike in 3 vojne ladje, v malteški luci La Valetta pa je bilo zadetih 5 sovražnih ladij. Nad Neapeljem in Messino je sovražnik izgubil 6 letal, nad Sardinijo pa 3.

Italijansko vojno poročilo št. 1159 od 28. VII. pravi, da je v Siciliji na obeh straneh hud topniški ogenj. Sovražnik je napadel na srednjem odseku, pa je bil njegov napad zaduščen. Nemška letala so v sicilskih lukah potopila 1 petrolejsko in 1 vojno ladjo, 6 prevoznih ladij pa zažgala. Nad Kalabrijo in Messino je sovražnik izgubil 2 letala, nad Tirenškim morjem pa 4 letala. V Atlantskem morju je Italijanska podmornica torpedirala sovražno letalo-vozičko.

Italijansko vojno poročilo št. 1160 od 29. VII. navaja, da se je sovražni pritisk na srednjem in severnem bojišču sicilskega bojišča obnovil in da so zdaj tamkaj hudi boji. — Nemški bombniki so ponoči napadli luko Gelo ter tamkaj zadeli in poškodovali 6 sovražnih parnikov. Nad pokrajino Salerno in mestom Napoli kakor tudi nad Sicilijo je sovražnik izgubil 12 letal.

Italijansko vojno poročilo št. 1161 od 29. VII. se glasi, da so obrambne čete na Siciliji še naprej zapletene v hude boje, ker je sovražnik napade obnovil.

Silni boji na vzhodu

Nemško vojno poročilo od 26. VII. omenja, da so Rusi včeraj pri Kubanju, pri Orlu in južno od Ladoškega jezera nadaljevali svoje brezuspešne poskuse, da bi predrl nemške postojanke. Na juž-

nem odseku pa so boji malo popustili, ker je lukaj sovražnik imel prehude izgube. — Pri Kubanju so ruski napadi bili s protinapadi ustavljeni, tudi pri Orlu so nemške čete s protinapadi sovražnika spet vrgle nazaj. Uničenih je bilo 130 ruskih oklepnikov.

Nemško vojno poročilo od 27. VII. navaja, da je včeraj težke boje bilo pri Orlu, kjer je bilo krvavo ustavljenih več sovražnih poskusov za predor nemških črt južno, vzhodno in severno od mesta Orel. Tudi drugod so bili trdi boji. Severno-zahodno od Krimskaje in severnozahodno od Kubiševa je začel sovražnik z novimi silami napadati, pa je bil v trdih bojih odbit. Tudi južno od Ladoškega jezera je bil njegov hudi napad krvavo zavrnjen.

Nemško vojno poročilo od 28. VII. pripoveduje, da se hudi obrambni boji pri Orlu nadaljujejo.

Nemško vojno poročilo od 29. VII. naznanja, da so pri Orlu včeraj nemške čete stale ves dan v hudih obrambnih bojih, da pa so vsi sovražni poskusi za predor bili krvavo odbiti. Samo pri Orlu je sovražnik izgubil nad 100 oklepnikov.

Švicarski železni davek

Švicarski vojni, industrijski in delovni urad je uvedel s 1. julijem tako imenovani železni davek. Ta naziv pa je prav za prav napačen, ker ne gre za plačilo kakšnega davka, temveč za oddajo starega železa, ki se nahaja pri industrijskih podjetjih. Koliko železa mora vsako podjetje oddati, se izračuna na podlagi zalog. Podjetja, ki ne bi imela dovolj železa, morajo zaprositi, da namesto železa plačajo določen znesek. Za prvi in drugi obrok pa zamenjava z denarjem ni dopustna.

1. septembra
bo začela izhajati
knižna zbirka

»SVET«

KRATKE z vsega sveta

Približno 6,5 milijona prebivalcev ima NDH. Z drugo veliko hladnilnico, ki premore 7500 kvadratnih metrov površine, je zgradila v Kijevu neka nemška tvrdka.

Te dni se je poročil v nekem dunajskem okraju že 93-letni Valentin Schmied; je pač med najstarejšimi ženini na svetu.

Jubilejno znamko s sliko kralja Borisa je izdalo pošto ministristvo v Bolgariji za 25. obletnico zasedbe prestola.

Na 276 mrtvih je naraslo doslej število mrtvih pri angleškem bombardiranju pariške tovarne Le Creusot.

1128 parov so poročili v maju v turškem Carigradu. Vse železobetonske ovire bodo odstranili na francoski Maginotovi črti, pišejo dnevnik.

Za 8 milijonov lir so prodali te dni na dražbi ogrhico Josephine Beauharnaisove, prve žene cesarja Napoleona.

Iz bambusovega ločja so napravili nedavno na Kitajskem prvi železniški vagon: pravijo da bo dobro preстал preskušnjo v prometu.

Žepno uro na električni pogon je iznašel neki urar v norveški prestolnici v Oslu.

Volitve v zakonodajno zbornico je razpisal perzijski šah.

Nacrte za avtomobilsko cesto od Adrije skozi Ljubljano v Budimpešto proučujejo na pristojnih mestih, piše italijansko časopisje.

Ker jim primanjkuje premoga so v Združenih državah zaprli še druge štiri visoke peči.

V Južni Afriki so konfirirani bivši jugoslovanski regent princ Pavle, njegova žena princesa Olga in njuni otroci.

Vsa pošta, poslana iz Portugalske v Anglijo v času od 30. aprila do 13. maja je bila izgubljena, poročajo angleške oblasti.

Več sto vagonov sladkorja je iz Nemčije prišlo v Grčijo in je s tem Grčija s sladkorjem oskrbljena za daljšo dobo.

Da zagotove zadostno količino čevljev za zimo, so v Romuniji do 1. septembra uspešili prodajo usnjenih čevljev.

Za sezidanje malih stanovanj je našla madžarska prestolnica Budimpešta posojilo 55 milijonov pengov.

Češkomoravska poštna uprava je izdala posebno spominsko znamko Reinharda Heydricha, nemškega zastopnika v Pragi, ki je bil lani žrtev napada.

530.000 rudarjev stavka v Združenih državah ameriških.

Na afriškem bojišču je padel dunajski pokrajinski prvak v bitri boji na 10 km — Emil Kolaboric.

Črve in pajke jedo s posebnim užitekrom ljudje, ki žive po gozdovih Srednje Afrike.

Celo v višini 8000 m na Himalaji žive pajke. 400.000 prebivalcev ima ta čas bolgarsko prestolno mesto Sofija.

Do 5000 žepnih in zapestnih ur znesejo v ameriškem New Yorku dnevno v zastavljalnice.

Povprečno za 100 odstotkov so zvišali vse pokojnine in pokojninske doklade v Romuniji, za kar je bilo treba 4 milijarde lejev.

Letošnja letina krušnega žita v Italiji je izvrstno izpadla.

Turški tisk izraža zadovoljstvo nad zadnjimi političnimi spremembami v Italiji.

Velike poplave so v Argentini; prebivalstvo v nekaterih pokrajinah se je umaknilo v gore in mnogo govodi je že utonilo.

V bolgarskem Plovdivu so ubili podprefekta Nikolaja Hristova.

Argentinska vlada je ustavila za nedoločen čas list »Avangarda«, uradno glasilo argentinske socialistične stranke.

Povsem bele jagode, prav tako okusne kakor rdeče, je našel te dni v gozdu neki norveški kmetovalec.

125.000 radijskih naročnikov šteje zdaj Slovaška; na 100 prebivalcev jih odpade 4,15.

10 milijonov mož se udeležuje v veliki bitki na ruskem bojišču, piše nemško časopisje.

Za novega predsednika Italijanskega senata je bil imenovan admiral Thaon di Revel.

Okoli 40 milijonov hl vina bo dala predvidoma letošnja vinska letina v Spaniji.

Žalostne obletnice po slovenski zemlji

Zlasti ta in pretekli mesec po vsej slovenski zemlji obhajajo žalostne obletnice, ko je tolovajska roka najbolj divje zadržala nad svojimi rojaki. Tiste tedne je padlo največ naših najboljših ljudi, starih in mladih. Ni je fare, kjer bi ne bili te dni obhajali tako žalostne obletnice.

Obletnica, ko je bil umorjen župnik Geoheli

Prijazna Zaplana je te dni spet zajokala, ko je minilo leto dni, odkar so komunistični tolovaji zverinsko umorili njihovega dobrega župnika Geohelija Jožeta. Ko so ga najprej dne 27. julija zvečer v župnišću obstrčili in ranili, so ga potem vlekli s seboj v gozdove, kjer so ga vrgli v prepad. Šele novembra meseca so njegovi farani mogli njegovo truplo dvigniti in ga položiti v blagoslovljeno zemljo. Rajni gospod je bil sama dobroti, ki jo je rad delil vsem potrebnim. In — Bogu bodi potoženo — po župnika Geohelija je tistega večera prišel prav eden izmed takih, kateri je od župnika prejel same dobrote. Ta je župnika dal odgnati s seboj v gozdove, kjer je bil najprej mučen in v prepad vržen. Za njim so padli mučeniške smrti njegovi zvesti farani in bratanci: Družinski oče Jelovek Jakob, družinski oče 7 otrok Sinkovec Peter, ki je bil strahotno mučen, Camernik France in Mivšek Andrej.

Obletnica treh mladih žrtev

Dne 26. julija je minilo leto dni, ko so komunistični morilci v Podlipi uničili tri mlada slovenska življenja, ko so odvedli in v Češkem gozdu umorili Kogovška Lovreta in brata Jakoba ter Jožeta Filipiča. Šele dne 2. novembra lanskega leta so njihova trupla v gozdu odkopali ter jih nato slovesno pokopali v Rovtjah, kjer čakajo zmagovilega vstajenja.

Lovre Kogovšek je bil oženjen ter zapuščal ženo in 2 majhna otročka. Imel je svojo kmetijo, ki jo je pridno obdeloval ter na njej živel kot pošten katoliški slovenski kmet. Bil je odločen katoličan, ki je takoj sprevidel, kaj je komunizem, ki ga nekateri razširjajo pod mamljivim naslovom »OFČ«. Ker tem mamljivim vabam ni hotel nasesti, je moral umreti.

Prav tako dobra katoliška fanti sta bila brata Jakob in Jože Filipič, ki sta bila pridna delavec ter skrbela za svoj horni dom in svojo mater-vdovo, katera je zdaj ostala sama.

Naj bi njihova največja žrtov, darovana za Boga in domovino, ne bila zaman ter naj bi z drugimi slovenskimi žrtvami priklicala blagoslova z neba na ves naš narod.

Obletnica strahot pri Št. Joštu

Vas Št. Jošt nad Vrhniko je doživel pred letom dni strahotne čase. Mirni ljudje so noč in dan bili v nevarnosti pred komunističnimi hudodelci. Ti so prihajali v vas ter zahtevali od ljudi, da gredo z njimi. Oni pa so kot katoliški Slovenci odklanjali udeležbo v taki družbi, ki jo vodijo komunisti. Zato so se komunisti hudo maščevali. Ko so ljudje zaslišali, kaj pripravljajo komunisti, so se brž oborožili, da bi jih komunisti ne poklali kakor ovce. Komunisti so se bahali, da bodo ves Št. Jošt razdeljali in vse ljudi poklali. Pa so dne 24. julija pridrveli, ko se je zmrznilo, nad vas. Toda fantje, ki jih je bilo 34, so se postavili po robu. Tolovajej je bilo nad 400 fantov pa le 34, pa so vendarle zmagali fantje, ki so branili svojo vas in svoje. Strahopetni morilci so se spustili v beg. Zato pa so v okoliških vaseh ropali in morili tiste, ki niso zbežali. Tako so v vsej šentjoški fari pomorili 20 ljudi, med njimi 9 družinskih očetov, 3 matere, 5 fantov, 2 dekleti in 1 otroka. Požgali pa so 16 kmetij, in sicer 11 hiš, 14 hlevov, 14 kozolcev in drugih postopij. Ali je tega vsega bilo treba, če so res prišli osvobodjati naš narod, kakor so komunisti trdili? Na to naj pomislijo tisti, ki se jim še do danes niso oči odprle!

Novi žrtve

† Jože Škufca

Dne 15. junija letos so komunistične tolpe pridle v nekatero vasi krške fars ter ljudem vse izropale. Na Vrbeh so zlasti vzeli na piko Strojino hišo, kjer so vse pobrali, potem pa zgrabili še 43letnega gospodarja Jožeta Škufca, ga odvezli s seboj in umorili. Dne 22. junija so ga na Krki slovesno pokopali, ko so domačini našli njegovo truplo. Rajniki je bil vzgleden gospodar, pošten slovenski kmet, ki si je v mladih letih v Ameriki služil svoj kruh, potem pa doma lepo deloval, ne da bi ga bila Amerika kakor koli spriidila. Bog mu daj večni mir!

† Tone Kuhelj

Pretekle dni so na Primskem nad Litijo komunistični razbojniki pridli na Ježen vrh, kjer so ugrabili 25 let starega posestnikovega sina Kuhljevega Toneta ter ga ubili. Ko so ga nenadno zgrabili, so ga odvedli s seboj, da bi ga umorili. Med potjo je Tone hotel svojim rabljem pobegniti. Ti so streljali za njim. Zadet je padel ter kmalu nato umrl. Pokopali so ga v Št. Vidu. Umor za umorom se vrsti prav po komunističnem programu. Potem pa se še kdo hinavskih Ljubljancev čudi, da ljudstvo na deželi ne mara takih ljudi med se.

Robinsonove zgodbe

Ta mesec bo »Domoljub« prišel prinašati čudovite Robinsonove zgodbe v besedi in podobi. Popolnih Robinsonovih zgodb doslej v slovenskem jeziku še nismo imeli. Pred kakimi 50 leti je Mohorjeva družba izdala knjigo z Robinsonovimi zgodbami. Za njo je izšlo še nekaj drugih del, vendar so vse te knjige le kratek posnetek čudovitih Robinsonovih zgodb. »Domoljub« pa bo zdaj svoje bralce seznanil z vsemi dogodivščinami tega junaka. Zato smo prepričani, da homo bralcev ustregli, saj je Robinson bil priljubljen branje ne le mladih, marveč tudi starih.

Stalno na zalogi

knjige „Slovenčeve knjižnice“

Peterlin Alojzij, trafik, Vel. Lašče

NOVI GROBOVI

† Lea Faturjeva

Dne 1. avgusta je umrla v Ljubljani pri ljubljenski slovenski pisateljici Lea Faturjevi, dolgoletna sotrudnica našega »Domoljuba«. Pogreb je bil 3. t. m. Naj počiva v miru!

Na Količevem pri Domalah je umrl Franc Podgornik, dolgoletni uradnik Bonačeve tovarne papirja. — V Dolu je odšla v večnost 73-letna Franciška Drašler roj. Turšič. — V Kropi je umrl Leopold Fürsager. — V Zagrebu je zapustil solzno dolino Srečko Kružič, ravnatelj drž. želez. v p. — V Bistrici pri Podbrezjah je odšel po večno plačilo 78-letni posestnik in krojaški mojster Anton Peternel. — V Ljubljani so umrli: višji kontrolor drž. železnice Marcel Gruđen, brivski mojster Nikola Kojič, finančni svetnik v p. dr. Lojze Rant, ženski strojevodje Ana, Sunrekar, 94-letna Ivana Novotna, hradski roj. Sartory, redovnica-uršulinka mati Krescencija, Pavla Bizjak roj. Korošec, bivši tiskarski ški ravnatelj in znani slovenski slikar Srečko Margolič. — Naj počivajo v miru Preostale tolaži Bog!

Št. Jernej, Zelena Krka je pred dnevi zahtevala spet novo žrtve. Njeni valovi so objeli in vzeli življenje enemu najboljših fantov, 25 letnemu Juriču L. iz Stopič pri Novem mestu. Fant je lovil ribe in je padel v vodo ter treščil na vodi krihato skalo in se kmalu začel potapljati. Njegovo truplo so našli šele čez nekaj časa in ga odpeljali v Stopiče, kjer so ga pokopali ob lepem udeležbi njegovih prijateljev in znancev. Jurič je bil izredno dober značaj, družabem fant, ljubezniv ter požrtvovalen, saj je bil ves čas pri krajevni vaški straži. Zato je njegova smrt zelo prizadela njegove tovariše in prijatelje. Naj mu bo lahka naša zemlja!

Nova maša na Zaplazu

Širom Dolenjske znana in ugledna Škodova družina z Zaplaza je v nedeljo, 18. t. m., obhajala redko jubilej. Pred oltar zaplasko Marije je ta dan stopil kot novomašnik že tretji njen član, g. Melhior. Malo je družin, ki bi bile deležne tako velike milosti in sreče. Tega se je zavedala tudi vsa čateška župnija. Vsi župljani so se vneto lotili pripravljajalnih del. Čeprav jih je klicalo najhujše delo na polju, so radi žrtvovali mnogo svojega časa, da so mogli dostojno in taki slovesnosti primerno okrasiti božjepotno zaplasko cerkev.

Vsa slovesnost se je vršila časom primerno. Okoli cerkve ni bilo videti visokih mlajev kakor nekaj ob takih prilikah, toda kdor je vstopil v cerkev, je imel vtis, kakor bi bil stopil v krasno cvetoč vrt. Številni romarji od blizu in daleč so kar niso mogli načuditi tako lepo okrašenih hiš božji. To je lepa pohvala vsem vnetim domačim dekletom. In v tako lepo ozračje božji bram so srečnega novomašnika spremlili njegova dobra mati, sestra in štirje bratje, med njimi tudi g. Nace, župnik v Škocijani, ki je svojemu bratu stregel pri prvi daritvi kot diakon. Kako lepo bi bilo, če bi mogel biti navzoč tudi brat g. Jože, župnik v zagrebški nadškofiji. Obdan od 16 gg. duhovnikov in bogoslovcev je stopil g. novomašnik prvokrat pred oltar. Kot novomašni govornik je tisočglavi množici vernikov spregovoril prisrčne besede g. stolni dekan dr. Fr. Kimovec. Govoril jim je o idealu dobrega in gorečega duhovnika, ki ves delo in življenje v Boga in svoje vernike. S toplimi besedami se je spomnil novomašnikove družine, ki je tako hudo preizkušnja in ji je Bog ravno za novo mašo naložil tako težak križ. Občudovati moramo blago mater novomašnikovo, ki tako pogumno in vdano nosi ta križ. Pa ji je Bog za nje-novdanost v preizkušnjah že na tem svetu naklonil velikanako plačilo. Mogla je še krepka in čila spremiti še drugega svojega sina in tretjega člana svoje družine pred oltar Gospodov in ga tam darovati kot Marija svojega Sina Jezusa.

Vsem poslušavcem so te besede izvabile solze v oči. Naj dobri in milostni Bog izlije ves svoj blagoslov na preizkušano Škodovo družino in naj vedno vodi gospoda novomašnika skozi življenje, da bo ostal zvest in vreden delavec njegovih skrivnosti.

Kaj je NOVEGA

40 letnica vestnega dela

Dne 28. julija je poteklo 40 let, odkar je g. Alfonz Škof, današnji obratni vodja knjigovodnice Ljudske tiskarne vstopil v podjetje in mu ostal iskreno vdan do danes. Vesten do podjetja, tovarniški do delavstva, marljiv kot čebelnica posveča g. jubilarnt vse svoj čas le delu. K tako redkemu jubileju iskreno čestitamo z iskreno željo, da bi gospod obratni vodja bil in zdrav še dalje plodonosno deloval v dosedanji smeri. Bog živi!

Lovro Korčec — 91 letnik

V Sinji Gorici pri Vrhaniki živi še krepak in zdrav gosp. Lovre Korčec. Dne 26. t. m. je izpolnil 91 let. Doma je iz Bleine Brezovice. Vse moči je posvetil kmetiji, kateri je še sedaj gospodar. Do lani je opravljal še vsa dela, letos pa bolj z nasveti stoji ob strani mlademu paru, vnučkinji in njenemu možu. Nad 60 let je vodil tudi gostilno na posestvu. Umrle so mu hčere in žena, ostala mu je samo vnučkinja. Njegovi bratje so vsi doživeli nad 90 let. Starosti, ki je umrl kot petindesetletnik, se je udeležil bitke pri Kustoci, on sam pa se je boril v bitki pri Jajcu. Krepkemu možu od srca želimo še mnogo zdravih let!

France Hrovatič — 80 letnik

V ponedeljek, dne 2. avgusta, je praznoval osemdesetletnico rojstva dolgoletni naročnik in bralec »Domoljubac ter vzoren katoliški mož France Hrovatič iz Mokronoga. Jubilarnt se je rodil 2. avgusta 1863 na Malih Škrjančah, občina Smihel-Stopiče kot sin trdnega kmeta. Ze v rani mladosti mu je umrl oče in posestvo je prišlo v tuje roke, nakar je deček moral k tujim ljudem. Precej časa je bil v Podgradu, potem pa ga je pokojni g. župnik Virant vzel s seboj v Mokronog, kjer je bil nad štirideset let cerkovnik pri božjepolnti cerkvi na Zaloštni gori, kakor tudi pri lani v Mokronogu. V novem kraju si je izbral življenjsko družico, s katero sta živela v najlepšem oglasju. V zakonu se mu je rodilo 10 otrok, od katerih jih danes živi še 5. Zelo težko ga je začela pretreka svelovna vojna, v kateri je izgubil oba starejša sinova. Nekaj let pozneje mu je umrla tudi žena. Poslej je bil še mnogo bolj zaposlen z delom v cerkvi in družini. Kasneje je zapustil službo, katero je toliko let z vso ljubeznijo izvrševal. Preselil se je v svojo hišico, ki si jo je kupil s prihranki iz prejšnjih let. Ko ga je njegov naslednik prosil, naj mu pomaga pri zvojnjenju, se je vesel odzval. Tako hodi še danes ob sobotah na Goro potrkavat. Ljudje pa, ki delajo na polju, vedo, da zvonit Francé.

Našem jubilarntu želimo še mnogo let!

d Zlatomašniški jubilej sta obhajala v nedeljo 25. julija v baziliki Zalosne Matere božje v Stični gg. 70letni Kline Jernej, župnik v pok. na Vačah, ter 77letni Švegelj Peter, župnik v Kalobju. Vaj oba gg. jubilarnta zdrava in vesela dočakata vsaj še biserni jubilej!

d 70letnik je postal Anton Jakl, bivši dirigent vojaške godbe in skladatelj. Na mnoga letal d Uradne ure za urade Visokega komisariata so sedaj od 9. do 13. in od 16. do 19., izvzemši ob sobotah, ko so uradne ure od 8.—13.

d V počastitev vsch, ki so padli v sedanjih vojni. V zadnjem času mnogo pišejo o predvideni odstranitvi slavne Michelangelove umetnine »Pietà«, ki pride iz rimske istoimenske kapelle v drugo. Dosedanja kapela »Pietà« pa bo po nameri papeža Pija XII. posvečena spomnu in počastitvi vsch, ki so padli v sedanjih vojni in ki pripadajo kateri koli narodnosti.

d Misijonski poklici ne smejo zaureti. V Knobleharjev zavod v Dravljah se sprejemajo dečki od 10. do 12. leta in dijaki iz vsch razredov klasične gimnazije, ako žele nekoč delovati kot misijonarji. Oskrbnina nizka. Če vstopijo fantje nedijaki, lahko postanejo misijonski bratje in bodo v vzvišeni misijonski službi v veliko pomoč misijonarjem duhovnikom. Pojasnila za sprejemni izpit in za sprejem daje vodstvo Knobleharjevega zavoda, Ljubljana-Dravljah, Knobleharjeva 12.

d 50letnico svojega redovnega življenja je proslavila te dni v zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani sedanja namestnica s. prednice s. Andreja Kremžar. Bog živi jubilarntko še mnogo let!

d Proti železniškim nezgodam. Na železniški progi ob jezera Como je vodstvo italijanskih državnih železnic postavilo novo varovalno napravo, ki sproži avtomatično signál na stoji, če zasuje kakšen del proge kamnini ali zemeljski plaz. Naprava je prva svoje vrste na evropski celinii.

d Nove oblastne odredbe je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Novi predpisi o ureditvi vojnih služb, imenovanje občinskega komisarija v Ajdovu (Vidmar Josip). Postavitve in premitivite okrajnih komisarijev, Spremembe železniških pristojbin za upravo carinskih, davčnih in policijskih obličnosti. Nov vodja Nadzorstvenega urada za zaščito štedaje in dajanja posojil.

d Ljubljansko mestno poglavarstvo je napravilo tabele z napisom, da je hoja v samih kopalnih oblekah po cestah in ulicah najstrožje prepovedana. Prepoved velja za vso mestno občino in za vsa javna kopalništa.

d Šest voz izanskih otrok je prišlo 28. julija v Ljubljano, da se poklonijo in priporočijo v ljubljanski stolnici milostni Materi z Brezij. Okrog 240 jih je bilo v spremstvu gg. kaplana in učitelja pri sv. moši, kjer so prav lepo prepevali ljudske cerkvene pesmi. Nato so si otroci ogledali razne ljubljanske zanimivosti, med njimi tudi muzej, Kosili so v Ljudski kuhinji. Pred odhodom na svoje domove so se otroci od brezjanske Marije poslovili s petimi litanijami. Naj izprosi nebeška Mati izanski mladini in njenim staršem obilo blagoslova in novih moči za življenje.

d Hvalevredna knjižica »Jezus Kristus je te dni ušla v založbi Ljudske knjigarne. Vseučilski profesor dr. Andrej Snoj je po evangelijskih prireditelj zgodovino Jezusovega življenja in delovanja na zemlji. Popolno podoba Kristusovo in njegovega delovanja dohimo namreč le, če vse štiri evangelije preberemo. Pisatelj nam je tukaj podal vse štiri evangelije v strnjeni enotnosti, kar se imenuje »evangeljska harmonija« ali evangeljska skladnost. Knjiga velja broširana 12 lir, vezana 24 lir, bolje vezana 27 lir, z zlato obrezo 37 lir, v usnje vezana z zlato obrezo 42 lir. Toplo priporočamo!

d Za novega izrednega komisarija pri »Prevodcu« je imenovan cav. Covone Giovanni, ki mu je pri tej nalogi v pomoč cav. La Grassa Francesco.

d Letošnji jesenski lov se prične 22. avgusta, poročajo iz Rima.

d Opozorjamo železniške upokojence v zavedi izmenjave dosedanjih železniških legitimacij za nove, da se nemudoma zglaste pri načelnikih pristojnih postaj.

d Velike povečane fotografije po vsaki sliki izdeluje lično in solidno FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova 6.

d Ne dotikajte se zapornih balonov. Stajerski listi poročajo, da se je v zadnjem času zgodilo več primerov, da so se odrgali zaporni baloni in se z vrvmi ali žicami zapletli v električno napeljava. Tisk opozarja posebno mladino, naj se balonov in vrvi nikar ne dotika, da ne bo smrtnih nesreč zaradi elektrike. Vsakdo, ki opazi kaj takšnega, naj takoj javi najbližji elektrarni, ki bo poskrbela za odstranitev balona.

d Kure cepijo. V Milanu so že tri leta razne kurje boleznii pokončevale kokoši rod. Zdaj so italijanski živinozdravniki iznašli učinkovito cepivo zoper kurjo kugo. S tem serumom so začeli cepiti kokoši in upajo, da bodo rešili tako marsikatero živalco kurjega plemena.

d Nenavadna smrtna nesreča. 6letni Robert Malgoni, sin mizarja iz Pame, je padel na žebelj z navzgor obrnjeno konicó, ki je otroku predrla srce in je smrt nastopila takoj.

Stalno na zalogi

knjige „Slovenčeve knjižnice“
Petarlin Alojzij, trafika, Vof. Lašče

d Podoželske nesreče. Pred dnevi se je močno oparila s kropom 13letna posestnikova hčerka Marija Virantova v Grosupljem. — V Cramlju je v hlevu krmila živino 30letna posestnikova žena Albina Strakljeva; pa jo je krava sučila z rogom v desno oko. Poškodba je bila huda, da je žena morala oditi v ljubljansko bolnišnico na očenai oddelek. — Pri Sv. Vidu nad Cerknico je 6letna posestnikova žena Ana Medenova padla in si zlomila desno roko. — V Horjulu si je zlomil desno roko 8letni posestnikov sin Andrej Grbec.

d Predelava goveje krvi. Da zagotovi čim bolj ustrezno užitnost ter predelavo goveje krvi, je izšla ministrska odredba, ki med drugim zahteva, da ne sme stati kri pred predelavo dlj ko 48 ur.

d Ker se je pretrgala žica. V solkanskem predmestju se je pred dnevi pripetila nezgoda, ki je bridro odjeknila med prebivalstvom. V bližini hiše kmeta Ivana Čibeja so delavci popravljali električni vod z veliko napetostjo. Na Čibejevem dvorišču so se igrali otroci, med njimi tudi štiriletni Čibejev Ivanček, ki ga je pestovala stara mati Katerina. Po usodnem naključju se je delavcem pretrgala žica z močnim tokom in je odrgani kos padel na Čibejevo dvorišče in zadel v glavo nedolžnega Ivančka, ki se je smejal v babičinem naročju. Ubogi otrok je bil pri priči mrtve, prestrašena in prebledela stara mati je pa čudežno ostal nedotaknjena.

d Samo rep mu je odrezalo. V Retinelli je pobegnil nekemu kmetu iz hleva tri mesece star telček. Zival je najprej begala po travnikih, potem pa zbežljav na železniški tir. Prav tedaj sta po tiru pribrezli dve lokomotivi. Strojvedja je zavrl stroj, toda lokomotiva je kljub temu podrla žive. Vsi so menili, da je ob žival. Pa glej, živinče se je čez nekaj časa dvignilo izmed tračnic ter zbežljalo naprej z glasnim blejnjem. Kolo lokomotive je namreč teletu odrezalo samo rep.

d Nesreča ne počiva. V St. Juriju pri Grosupljem se je poškoval pri padcu 16letni posestnikov sin France Škrjanc. Hude poškodbe ima po obrazu. — V Vevčah je bil zaposlen pri razkladanju hlodov 59letni delavec Stefan Jančič. Debel hlod mu je padel na desno nogo in mu jo zmečkal. — V Logu pri Brezovici si je poškoval levo nogo 19letni delavec Fr. Smolec.

d Podoželske nezgode. V Gorenji vasi pri Ribnici je bila nedavno huda nesreča, ko bi kmalu postala žrtev plamenov mlada deklica. Posestnikova hčerka, 16letna Tončka Sirecljeva, je stala preblizu ognjišča, pa se ji je vnela obleka, ki je hitro začela goreti. Razen tega se je še opekla z vrelo vodo po obrazu in rokah. Hudo opečeno so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. — V Dolenji vasi pri Ribnici je padel s strehe in dobil hude notranje poškodbe 50letni tesar Jakob Hönigman. — Jakob Jaklič, 59letni posestnik v Velikih Laščah, je v gozdu nakladal hlode. Debel hlod mu je padel na levo nogo in mu jo zdrobil. — V Borovnici je 60letnemu delavcu Antonu Debevcu med delom bilo poškoovano desno oko.

Robert & Stevenson
in Poljanec
POBEGU UJETNIK
PRIGODE UJETEGA NAPOLEONOVEGA VOJAKA

Vi mi torej pravite, gospod, da imate nekega človeka zunaj pri roki. Pa dobro. Predstavite mi ga, prosim. Preden pa raztrgam te vaše trapeste čekarije, bi še rad videl vašega zaveznika. Tako rekoč sem stopil do vrat in zaklical dol po stopnicah: »Gospa Jupille, bodite tako dobri in recite mojemu drugemu obiskovalcu, da ga prosim, naj pride gor.«

»Prosim vas moram oprostjenja, gospod, ker vas tako iznenadim —«

»Kako? Ce bi mi s topom ustrelili za hrbtom, se ne bi mogel obrniti hitreje.«

»Gospod Romaine!«

Sam Bog ve, da je bil on in ne Clausel, ki je zdaj stal pri vratih. In še do danes ne vem, ali sem ga jaz bolj osuplo gledal ali ga je Alain, čeprav bi rekel, da je bila prav velika razlika med mojo osuplostjo in njegovo.

»Gospod grof je nedavno dosegel zamenjavo,« je rekel Romaine in stopil naprej. »Jaz pa sem bil tako prost, da sem dosegel še drugo-

časen, star gospod, gotovo pa mora imeti samo dobre namere. V terek potem, ko si nas zapustil, sem namreč govorila z majorjem Chevenixom, in ker mi je bilo iz srca žal zanj — čeprav je bilo vse skupaj brez vsakega pomena in sem mu to že naprej povedala — je izpremenil svoje vedenje na način, ki ga moram samo občudovati, in je rekel, da mi želi vse najboljše in da bo to tudi dokazal. Rekel mi je tudi, da je obtožba zoper Tebe le zadeva, ki se tiče samo Tvojih vojaških predstojnikov. On sam pa da ima vzrok biti prepričan, da si se zapletel v vsoto reč samo zavoljo neke častne zadeve, to pa da je popolnoma druga reč kot tisto, česar te dolžijo in da on ne bi mogel sam od sebe napisati kako poročilo ali kaj takega, temveč da mu je o Clauselu znanega več, kar bi ga primoralo, da pove resnico. In to je storil takoj drugi dan in Clausel je moral listino podpisati in gospod Robbie ima prepis te njegove izjave, ki jo pošlje obemem s tem pismom gospodu Romainu v London. In to je tudi vzrok, zakaj da je Rowley — tako imeniten dečko je to — prišel k nam in čaka v kuhinji, ko pišem v naglici jaz te vrstice. Povedal je tudi, da je major Chevenix ravno še o pravem času posegel vmes, ker je Clauselov prijatelj izposloval njegovo zamenjavo in se že vrača zopet na Francosko. In s tem končam in beležim s pozdravi

Tvoja odkritosrčna prijateljica Flora.«

P. S. Moja teta je zdrava. Ronald vsak čas pričakuje imenovanja za častnika.

P. P. S. Prosil si me, naj ne pišem, in tako pač moram: »Ljubim Te, Anne!«

Priloženi vložek je bil napisan z veliko nerodno pisavo in se je glasil:

»Dragi gospod Anne, spoštovani gospod! Te vrstice pridejo v Vaše roke, kakor upam, in vas najdejo zdravega. Vse gre dobro, kakor bo povedala gospica Flora, kajti lopovski Clausel je priznal. Te vrstice naj vam tudi povedo, da gre pri gospej McR. vse dobro razen v verouku, ki ga pa uporablja samo, da jezi druge ljudi, in ker je vdova, kdo bi ji kaj zameril zavoljo tega, jaz ne. Gospica Flora pravi, da bo priložila ta moj listek svojemu pismu, potem pa je še nekaj drugega, to pa je velika skrivnost. To bo zaenkrat dosti, spoštovani gospod, od vašega vdanega Rowleyja.«

Ko sem prebral pismo, sem ju vtaknil v prsni žep, stopil k mizi in vrnil Alainu njegovo imenitno listino.

»Mislim,« je rekel odvetnik, »da nam zdaj ni treba nič drugega več, kakor da se dogovorimo o pogojih, ki jih lahko stavimo gospodu Alainu, o pogojih, ki mu jih stavimo edino iz velikodušnosti ali recimo, iz spoštovanja do vaše rodbine.«

»Vidi se mi, da pozabljate na Clausela,« je zakrutil Alain.

»Pač res. Na Clausela sem pa pozabil,« je rekel gospod Romaine, stopil ven k vrhu stopnic in zaklical doli: »Gospod Dudgeon!«

Gospod Dudgeon je takoj prišel in se držal tako prisiljeno in napeto, kot bi s takim vedenjem res hotel utajiti, da je kdaj plesal z menoj valček ob mesecini.

»Kje pa je tisti človek Clausel?«

»Teja pa res ne vem, gospod. To je odvisno od tega, kakor pač mislite, da je beznica Tete d'Orr ali na začetku ali na koncu te ulice. Jaz bi rekel, da je na začetku, ker drži odtok kanal v nasprotni smeri. Resnica je namreč, da je gospod Clausel pred dvema minutama izginil v tisti smeri kot je kanal.«

Alain je planil kvišku držé piščalko v roki.

»Odložite, prosim, tistole reč,« je rekel spod Romaine. »Ta človek vas je samo vodil za nos. Jaz samo upam, da ste ga plačali z menico.«

Sikajoč od togote se je Alain obrnil do odvetnika. »Vse kaže, da ste neko malenkost v nemar pustili, gospod odvetnik, ali pa ste bolj korajžni kot sem si mislil. Ta čas niso Angleži v Parizu nič kaj priljubljeni. In tale del mesta tukaj naokoli ni nič kaj na dobrem

glasu. Samo da zapiskam na to piščalko in zakličem: »Angleški vohun!« pa sta tukaj dva Angleža —«

»Lecite rajši trije,« mu je segel gospod Romaine v besedo in stopil k vratom. »Gospod Burchell Fenn, ali ste tako prijazni in stopite malo gor?«

Na tem kraju pa zakličem jaz: Dovolji! So stvari na tem svetu, ki so vse preveč bedne, da bi jih človek napisal. Med nje spada polom, ki ga je Alain zdaj doživel. Nemara se pa tudi orožje, ki ga je gospod Romaine tako neusmiljeno vzel v roke, ni prav ujemalo z njegovo pravičnostjo in poštenostjo. O Fennu mi ni treba omeniti nič drugega nego zmoto, da je ta odvratni lopov prikorakal skozi vrata, kot da bi moral izvršiti dolžnost, ki jo je dolžan javnosti, in kot da bi mu samo zoprne zadeve bile branile, da ni tega storil že prej. Kar krivil se je pred gospodom Romainom in se trudil na vse pretege, da bi očrnil sokrivca. Prepričan sem, da bi bil prisiljen po enakih okoliščinah še svojo lastno mater ovaditi.

Konec vsega je bil, da se je Alain odpravil vsem svojim pravicam, če je sploh kakšno imel, in zahtevkom in sprejel rento šest tisoč frankov na leto. Gospod Romaine pa mu je še dodal pogoj, da ne sme nikdar več stopiti na angleška tla. Po mojem mnenju pa je to bilo odveč, ker bi ga jaz itak dal prijeti zaradi dolgov tekem štiri in dvajset ur potem, ko bi stopil v Doveru na suho.

»Pošteno smo danes delali,« je dejal odvetnik, ko sva ostala zunaj na ulici.

Jaz pa nisem rekel besede.

»Zdaj pa, gospod Anne, če me hočete počastiti pri kosilu s svojo družbo — recimo pri Tortoniju, ne? —, se spotoma oglašiva še v mojem hotelu. Štirje letni časi, zadaj za mestno hišo, da si naročiva voz s štirimi konji.«

Je rekel Romaine in stopil naprej.

Postil sem gospoda Clausela spodaj, da počlusa očitke gospoda Dudgeona, mojega zaupnega tajnika. Zabihital je. »Upam, da mirno in brez skrbi lahko obljubim, da bodo njegova dokazila prav učinkovita. Kakor vidim iz vajinih obrazov, gospoda, vse kaže, da me imata kot nekako čudo. Toda gospod grof bi vsaj lahko vedel, da je to nekaj najbolj naravnega na svetu. Ko sem videl, kako močno se potegufete za izmenjavo ujetnika Clausela, je bilo vendar popolnoma samo po sebi umevno, da pazimo budno tudi nanj, sledili smo mu v Dover in smo vendarle dospeli še o pravem času v Pariz, čeprav smo na nesrečo zamudili ladjo, pa smo vas videli, kako ste odšli iz svojega stanovanja. Ker pa smo tudi vedeli, kam ste bili namenjeni, smo dospeli tudi v Rue de Fomarre dovolj zarana, da smo dobro videli, kako ste se pripravljali. Vendar pripovedujem prehitro! Gospod Anne, imam pismo za vas, ki mi je bilo zaupano. Ko ga preberete z dovoljenjem gospoda Alaina, se bumo še naprej malo zabavali.« S temi besedami mi je podal pismo in stopil h kaminu, kjer je počasi vzel ščepec njubaloga. Alain pa ga je gledal kot pes, pripravljen, da skoči. Jaz sem odprl pismo in pobral majhen vložek, ki je bil padel na tla.

»Predragi moj Anne!

Ko je prispelo tvoje pismo in me zopet vzbudilo v življenje, sem sedla vsa presrečna in ti napisala odgovor, ki ti ga nikdar ne bom dovolila prebrati, saj se moram čuditi sama sebi. Nesla sem pismo gospodu Robbieju in on me je prosil, da ga sme videti. Ko sem mu ga potem pokazala kuverto, mi je rekel, da je nekdo odprl pismo. Ce bi ti zavoljo tega pisala in pripovedovala, kaj smo vse storili za Tebe, bi bilo samo Tvojim sovražnikom v korist. Stori mi namreč marsikaj in to pismo, ki je zgolj poslovno pismo, naj ti pove, da nimata zasluge le gospod Robbie in gospod Romaine, ki je — kot pravi gospod Robbie — zelo dolgo-

»Pošteno smo danes delali.«

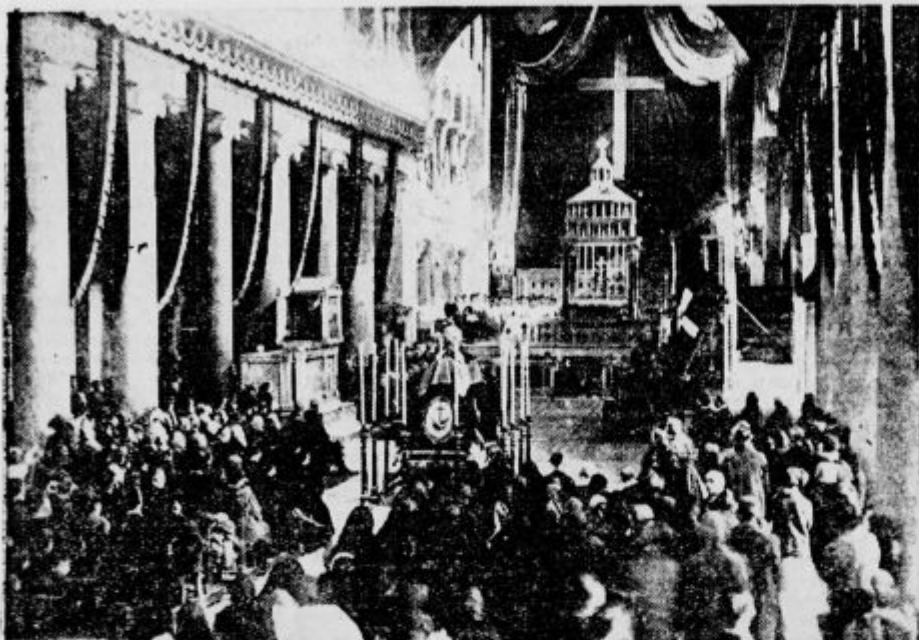
25.

Grem po Floro.

Na krilih ljubezni hitim obtežen z gospodom Romainom proti severu. Ta sicer tako dostojanstveni možak pa ni zlezel v kočijo, kot se je navadno vedel; vse je kazalo, da ga je zmagoslavje popolnoma prevzelo, kar mu rade volje odpustim. Ko pa je potem še prišel govoriti — in prišel je brz, ko sva imela mitnico v St. Dennisu za seboj — ni več govoril kot odvetnik naše rodbine. Naslonil se je v kočiji nazaj s takim obrazom, kot bi bil podpisal mis za svo Evropo in nato imenitno zajtrkoval. Sukal je zobotrebec in dajal svojo sodbo o utrdbah, govoril na dolgo in široko o cesarjevi odpovedi prestola, o izdajstvu vojvode Dubrovniškega, o nadah Bourboncevi in o značaju gospoda Talleyranda, pri čemer je zabelil svoje besede z anekdotami, ki so s svojo zbadljivostjo popravile, kar jim je manjkalo verodostojnosti.

(Nadaljevanje v prihodnjem.)

VEČNI RIM

Notranjost znamenite rimske cerkve sv. Lovrenca; te dni so jo grdo bombardirali ameriško-angléški letalci

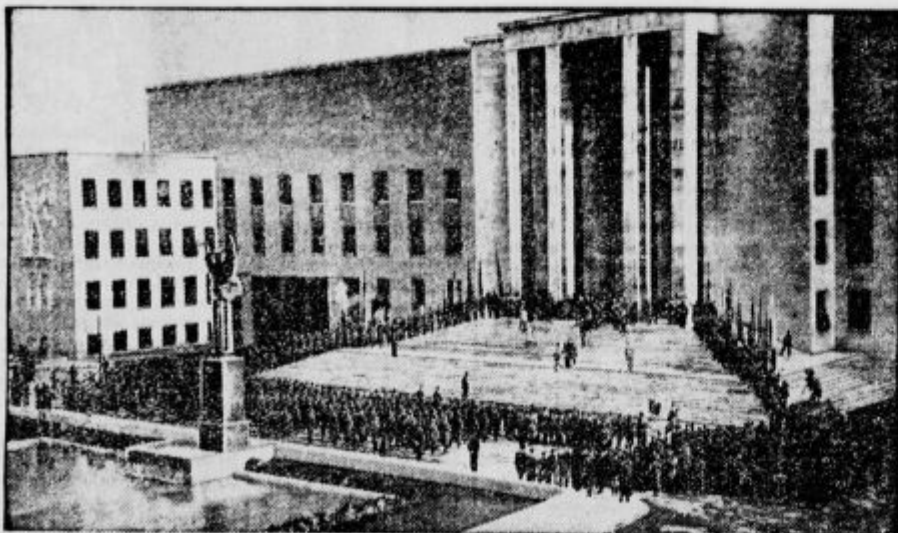
Cerkev sv. Petra — simbolična slika s Kristusom

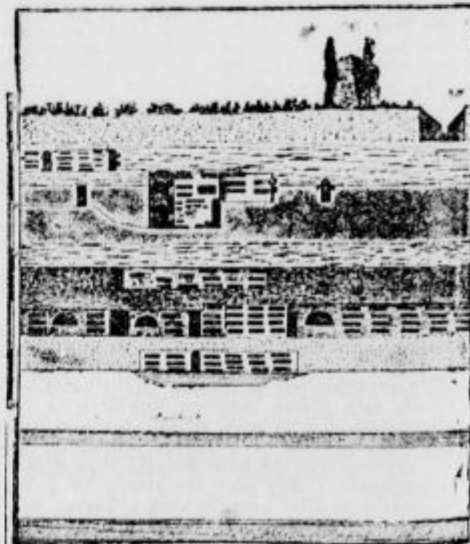
Grob Pija IX. v cerkvi sv. Lovrenca

Quirinal — bivališče Nj. Vel. Italijanskega Kralja in Cesarja, ki je te dni osebno prevzel poveljstvo nad oboroženimi silami

Univerzitetno mesto; pri zadnjem anglosakem bombardiranju Rima je ta del hudo trpel

Prez katakomb

»Svoja brata in sestro je torej s prazno eporoko samo povlekel za nos. To je pa tudi res, da so vsi zelo premožni in da ne potrebujejo dediščine... Dovolite mi drzno vprašanje, pater Serafin, koliko je znašalo darilo gospoda Jerneja?»

»O, to lahko zveste. Vsega skupaj je bilo ena in štirideset tisoč goldinarjev... Darovani denar sem poslal deloma našim redovnim misijonarjem, deloma drugim potrebnim misijonom, in ker je v misijonskih pokrajinah veliko pomanjkanje, je bil denar že davno uporabljen. Le ostanelek v znesku štiri tisoč goldinarjev je še naložen pod tujim imenom v neki mestni hranilnici.»

»Tako, tako... Nerazumljivo mi je le, kako je mojster vse uredil, da se ni mogla odkriti niti najmanjša sled o denarju.»

»Glavnica je bila naložena v državnih papirjih, ki jih je prijatelj Jernej enega za drugim vnovič in mi izročil gotovino. Nekaj časa smo imeli znesek v mestni hranilnici, kot rečeno, pod tujim imenom. Jernej mi je strogo zaupal, da moram po vesti ohraniti vso zadevo tajno. O darovanju nisem smel nikomur česa izdati, razen svojim predstojnikom, in še tem sem moral darovalčevu ime zamolčati. Sedaj pa smatram za svojo dolžnost, da razodnem skrivnost, ker je treba pripomočki do veljave dobrega imenu po nedolžnem osumljenega človeka.»

»Da, pater Serafin, to je tudi moje mnenje, da je ta dolžnost večja kot vaša dana beseda... Imate pač gotovo tudi kaj pisanega v roki, darilno pismo ali kako dokazilo?»

»Nič niman, razen treh pisem, ki mi jih je bil moj prijatelj svoje dni pisal in ki se deloma nanašajo na daritev.»

Potegnil je iz svojega habita usujen mošnjiček, iz katerega je vzel več listov.

»Prvo pismo je iz dobe neposredno po mojem obisku pred desetimi leti, je dejal, sin iz zadevne vrstice se glasijo: »Ljubi Stanko!...«

Ko je dekan začudeno pogledal, je frančiškan pojasnil: »Moj prijatelj Jernej me je namreč vedno — kot nekdanj v dijaških letih — nagovarjal z mojim krstnim imenom; toda, prosim, gospod dekan, preberite sami.»

Dekan je vzel v roko orumeneli list, takoj spoznal pisavo mojstra Jerneja in bral naslednje:

»Ljubi Stanko! Odkar si bil tukaj, moram neprestano misliti na preteklost, in moje duševno razpoloženje je slabše kot kdaj koli. Svoj poklic sem zgrešil, to se pravi, moje življenje je brez smotra in brezplodno. Ko so nas vrgli iz gimnazije, sem zgubil trdni in pravi cilj in jadram sedaj po svetu kot ladja brez krmila. Ti si bil bolj pameten in žilav kot jaz in si se priboril do svojega visokega cilja, kjer moreš tako veliko storiti za razširjanje kraljestva božjega. Seveda za redovni stan, kot ti, bi ne imel nikdar poklica, toda čutil sem poklic za svetnega duhovnika. Nekoč sem sanjaril celo o tem, da bi šel za misijonarja med pogane. Sanjaril sem še o marsičem drugem, zlasti o oni ženski, ki je še do danes ne morem pozabiti. Da ni prišlo do poroke, ni moja krivda. Toda tudi v tem spoznavam božji migljaj, da sem bil že od začetka poklican za duhovski stan. To je šlo sedaj vse mimo. In vendar bi rad tudi v svojem zgrešenem poklicu storil kaj koristnega za božje kraljestvo, da ne pridem popolnoma gol in prazen tja na drugi boljši svet. S pridnostjo in varčnostjo sem si pridobil precejšnje imetje. Podlaga vsemu je seveda velik dobitek, za katerega se imam Tebi zahvaliti, ker sem le na Tvojo pobudo stavil v loterijo. Te svetne dobrine, sad svojega življenjskega dela, bi torej rad obrnil za kak višji namen, in prosim Te za svet, kako bi mogel to najbolje storiti. Imam že nekakšen načrt, ki ti ga bom razodel pri svojem prihodnjem obisku — čez osem tednov — in zanašam se pri izvedbi tega ukrepa na Tvojo pomoč... Ob sklepu še eno besedo, da ne boš imel napačnega mnenja o mojem notranjem razpoloženju.»

Če tudi nisem prav zadovoljen, pa vendar nisem v svojem sedanjem stanju popolnoma nesrečen. Delo me veseli in ravno tako uspehi; pri tem se večkrat znebim težkih misli. Lepo Te pozdravljam Tvoj stari prijatelj

Jernej Gabršček.

Ko je dekan pismo prebral, mu je podal frančiškan drugo, ki je bilo napisano poldrugeto pozneje, in je pokazal s prstom na vrstice, ki pridejo v poštev. Te so se glasile:

»... Pišeš mi, da je vseh dvajset tisoč goldinarjev, ki sem Ti jih jeseni izročil, že odletelo med svet in da niso samo veliko pomagali misijonu, ampak olajšali tudi mnogo bridke bede in lakote. To je veselje in tudi tolažba zame. Sedaj si vsaj lahko rečem, da ni bilo moje delo v življenju popolnoma brezplodno in odveč. — Ob Vseh svetih prinesem nov znesek...«

V tretjem pismu — štiri leta pozneje — je pisal mojster Jernej:

»... Z desetimi tisoči goldinarjev, ki sem Ti jih zadnjič poslal, je moja imovina izčrpana. Le zaradi previdnosti odločam naslednje: Pet tisoč goldinarjev lahko takoj obrneš v prid misijonom, drugih pet tisoč goldinarjev pa mora ostati v hranilnici do moje smrti. — Dokler morem delati, mi dohodki mojega podjetja popolnoma zadostujejo za potrebe. Za primer pa, da bi postal za delo nezmožen ali da bi delj časa ležal bolan ali da bi imel kakršne koli večje izdatke, ki bi jih ne mogel več kriti, si pridržujem pravico, da smem dvigniti toliko iz blagajne, kolikor bi vsakoli rat potreboval. Kar preostane po moji smrti od zadnjih petih tisočev, gre brezpogojno za misijonske namene...«

Majaje z glavo je izročil dekan pisma nazaj.

»Ali so vas prepričali papirji ali še dvomite?« je vprašal redovnik.

»Niti najmanj ne dvomim.« je zatrdil dekan; »dokazila so tako jasna in nedvoumna, da ne bo mogla imeti niti sodnija proti temu kakih pomislekov.«

Ko je dekan pismo prebral...

»Sodnija? S sodnijo nima ta zadeva nič opraviti.«

»Pač, pač, pater Serafin. Zadeva mora vendar priti na dan. In tu je predvsem potrebno, da podaste svojo izpoved pred sodnijo na zapisnik, predložite svoja dokazila in uradno dokažete resničnost podaritve.«

»Svoj živ dan še nisem bil na sodniji... Če je že potrebno, da grem tja, bi vas lepo prosil, gospod dekan, da bi šli z menoj.«

»Kajpak, rad. Lahko greva takoj tja.«

Četrť ure pozneje sta se že javila frančiškan in dekan pri domačemu sodniku in mu predložila zadevo. Sodnik se je ravno tako navzel kot razveselil, da je sedaj vendar prišlo na jasno, kako je z zagoneitno imovinsko zapuščino mojstra Jerneja. Vpričo pristava je dal takoj na zapisnik izjave patra Serafina, priložil zraven pisma, ki mu jih je moral frančiškan prepustiti, in je potem izjavil, da je sedaj vsa zadeva končno veljavno pojasnjena in da so odstranjeni vsi dvomi o tem.

Od sodnika sta se podala dekan in frančiškan k peku Jakobu, kateremu sta na kratko sporočila, kako je z Jernejevo zapuščino, ne da bi ga pustila v dvomu, da se je vse to pravilno izvršilo in da je sodnija to tudi priznala. Pek, ki je hipoma prebledel, se je delal, kot bi ga zadeva prav nič ne brigala, pa vendar ni mogel prikriti svoje nevolje in bridkega razočaranja. Ko so stopili v sobo njegovi otroci, ki so postali na obisk obeh duhovnih gospodov zelo pozorni, jih je pek robato nahrulil, da niso tukaj nič izgubili in da naj se poberejo. Pater Serafin pa je ukazal mladim ljudem, da naj ostanejo in jim je sporočil o stvarnem stanju. Ni pa bilo videti, da bi napravilo to razodetje kak močan vtus nanje. Samo deklica Majda, ki je imela glavo še vedno vso obvezano, je začela krčevito jokati. Vmes pa je večkrat zaklicala: Hvala Bogu! Hvala Bogu!

...kateremu sta na kratko sporočila...

Pater je vprašal, če je treba poravnati še kake stroške za boleznijo in pogrebom mojstra Jerneja, na kar je pek ponosno odgovoril, da je vse poplačano. Dekanu je na poti domov frančiškan povedal, da ni njegov prijatelj Jernej niti krajcarja dvignil od petih tisočev goldinarjev, ki so še naloženi v posojilnici, čeprav bi lahko to storil po kaki osebi.

Še isti dan se je vrnil pater Serafin nazaj v samostan, ne da bi pripisovali ljudje njegovega obisku z dekanom v pekovi hiši kak poseben pomen. Tem bolj pa so bili pozorni, ko je dekan v nedeljo po pridigi o vsej zadevi glede zapuščine urarja Jerneja Gabrščka javno razglasil in obenem izjavil, da čuti kot dušni pastir dolžnost, da to razodene, ker je treba čast nedolžnih ljudi popolnoma oprati. In sedaj so imeli klepetavi jeziki po Gorjanskem za cele tedne dovolj gradiva, da so ga pridno obdelavali. Ubogi Kraljiček, ki je izgubil kdo ve kam po svetu, pa se je vsem smilil.

XVII.

Pet let je minilo. Celo prvo leto je hodil Kraljiček brez obstanka iz enega kraja v drugega, ne da bi mogel kje najti pokoja svoji notranji razrvanosti. V Ljubljani je etopil v službo pri nekem urarskem podjetju, kjer je že prej delal, pa ni vzdrljal več ko tri tedne. Delal je potem zaporedoma — povsod le po malo časa — v Celju, Mariboru, Gradcu, Cellovcu in se je vrnil slednjič v Ljubljano, kjer je dobil službo v neki drugi urarnici.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

NAJLEPŠA IN NAJBOLJŠA KNJIGA BO
„Slovenčev koledar“ za leto 1944
 NAROČITE GA BREZ ODLAŠANJA!

Iz življenja za življenje

Mož in žena

Danes vam pa povem kaj o možu in ženi. Vi pravite, da vas to ne zanima, ker se še ne nameravate poročiti. Dobro, dobro; morda vas pa je nekoliko briga.

Marsikdo je že gledal vesele svate in srečni par, in namesto da bi se veselil z njimi, se je razžalostil, ker, ker je mislil nekoliko naprej. Vprašal se je, kako dolgo bo trajala ta blaženost. Ugibal je, kako dolgo bo mladi mož nosil svojo ženko na rokah, in kako dolgo bo ona nežno gledala niemu v oči. Tisočkrat laže je na dan poroke topili se od radosti kakor biti vdeji in vesel v križih in težavah, ko se zavedaš mnogih pogrškov svojega tovariša in vidiš, da na niem in v niem ni marsičesa, o čemer se ti je prej sanjalo. Koliko je mladih ljudi ob poroki, ki se smejajo in si prepevajo, ko gredo v svoj novi okrašen dom, ter si ne morejo misliti, da bi bilo kdaj v življenju drugače. Potem pa veno rože in veni na podbojih vrat, skoraj te čuti razdražene glasove, včasih se pomasa med nje kaka psovka ali tresk z vrati, in ... drobi se posoda. Kakor slana pomlada na cvetje pada osornost in odurnost na pristrčnost in nežnost. Koliko jih je med mladimi ljudmi, ki ne najdejo potem nikdar več ključa k sreči, in ko pride smrt, sploh ne vedo, čemu so živeli. Ali pa vzdihajo morda na smrtni postelji: »Oh, ko bi še enkrat zaživel, kako drugače bi hotel živeti!« Vidite, otroci, zato govorim z vami tako, da takega kesa ne bi nikdar občutili. Vi se morate učiti tudi od pogrškov odraslih in njihovih zmot, in ne samo od dobrih zgledov, da njihove solze in pozna priznanja ne bodo zastoni. Njihovo narobe življenje bodi vam svarilo. Govoril sem že z vami, kako se je treba moistrovati in vladatai. To so suhe besede, a vendar je od tega odvisna vsa vaša posvetna sreča. Kajti samo oni, ki se obvlada, vlada tudi svojemu življenju in ga vodi k dobremu. Mislite li, da zakonski pari, ki se trmasto prepirajo in razdružujejo ali pa si spreminjajo življenje v pekel, ne bi raiši lepo mirno živeti? A žalostno je, da ne morejo, ker se tega niso učili že za mladih nog. Nasprotni svoji izeljivosti in razdražljivosti so brez moči. Obvladovanje samega sebe ali vsaj premagovanje samega sebe ni reč, ki bi prišla sama od sebe z leti, kakor brki ali pleša; ne, to je nagrada za hrabro borbo v mladosti. Ako govorim o premagovanju in obvladavanju vam ne pravim to, da bi vas povsod zasledoval in vam kvaril veselje od življenja, nego zato, ker imajo tisti, ki se popolnoma zapuščajo, res prav žalostno življenje. Saj ste gotovo že čuli, da moramo biti dobri in pridni, da pridemo v nebesa. A nebesa so na zemlji tudi; tam so, kjer sta mož in žena po sreči združena ter živita v soncu medsebojnega zaupanja in sporazuma — visoko nad prerekanjem in prepirami. V ta nebesa pa pridejo samo tisti, ki se že v mladosti naučijo, kako se da z drugimi živeti brez sporov in jeze, in kako se pogrški in nedostalki draglega bližnjega prenašajo potrpežljivo in prijazno. Ako imaš sestro, nikar ne misli, da smeš sedaj biti z njo oduren in surov, ker boš pozneje itak namah ves drug človek. Ne, sedaj, ko je tvoje sree še mehko in dovzetno, sedaj kušiš svojo usodo, in kar govoriš odurnega in osornega, se ti razbohota v duši, da bo pekel v nič. Vsaka zmaga v mladih dneh pa ti olajšuje poznejše zmage, dokler ne postane nekdo naš svojo silovitostjo kralj, ki ne bo nikdar žalil in žalostil svoje kraljice.

Nekoč sem bil vprašal malega dečka, kaj bi rad postal, pa mi je rekel, da — oče. Sam Bog ve, kaj si je mislil ob tem. Morda to, da je to edini poklic, za katerega ni treba delati ali se česa učiti in se tresti pred strokovnimi izpiti. Zato si pač natakneš samo zlat prstan, greš na potovanje kam v Dalmacijo, si najameš več sob za stanovanje, kupiš komodno pidžamo in dišečo pipico, pa je. Si že očex. Za vsako drugo reč se moraš učiti in truditi. Kako nas navajajo na to in opozarjajo na ono! Na vse mislijo naši vzgojitelji, le redko pa govori kdo tako: »Pomislite, da se mora vzgajati in zlahtiti oni, ki hoče biti dober soprog in pravi oče!«

NAŠI VELIKI MOŽJE

Janez Šubic

Janez Šubic spada med naše največje slikarje v drugi polovici preteklega stoletja. Rodil se je Pod skalo v Poljanah leta 1850. Že pri očetu Stefanu so dobili vsi njegovi otroci prve vtise o kiparskem in slikarskem delu, saj je bil oče marljiv slikar-samouk za svetniške podobe. Njegova dela najdete po številnih naših cerkvah. Mladi Janez je obiskoval ljudsko šolo doma v Poljanah, nato pa je vstopil v Ljubljani še na normalno, to je višjo ljudsko šolo v letih 1860. do 1862., potem pa je istotam napravil še tri gimnazijske razrede do 1865. Zatem se je nekaj časa učil slikarstva kar pri očetu v Poljanah, 1869 pa je odšel k Janezu Wolfu v St. Vid v nadaljnje šolanje in začel zgodaj kazati izredno zanimanje za cerkveno slikarstvo.

Tako je po svojem šolanju Janez Šubic izšel iz baroka, pri Wolfu pa se je seznanil tudi z italijansko renesanso in klasicizmom. L. 1871 je odšel v Benetke na tamkajšnje umetniško akademijo, da izpopolni in obogati svoje umetniško znanje in nadarjenost. In prav tu v Benetkah se začne izredno plodovito Janezovo umetniško delo, kajti tamkaj je naslikal kar šest svojih del, večinoma podob za razne cerkve in kapele, tako podoba sv. Petra za na Hribec pri Skofji Loki, sv. Mohorja nad Skofjo Loko, podoba Brezmadežne za Sv. Lenarta pri Poljanah, Rafaelove poslednje trenutke, Medejo in sv. Tri kralje za kraj Jasenovac na Hrvaškem. Ideja ali misel je temelj vsem tem podobam, nekaj izmed njih je bilo že razstavljenih 1873 na Dunaju, kamor je tudi sam Šubic popotoval. Njegova umetniška pot tako začne iti v idealizem, po poti navzgor v duhovne višine.

Po treh letih bivanja na akademiji v Benetkah je leta 1874 začel popotovati po Italiji: bil je nekaj časa v Bologni, Firencih, Rimu in se leta 1875 zopet vrnil v Benetke, pa šel spet v Rim in tamkaj živel v veliki revščini, a kljub temu marljivo delal in študiral tako rekoč noč in dan, da se je mogel preživljati. Šele 1876 se je vrnil za nekaj mesecev domov. Vsa ta doba njegovega bivanja v deželi umetnosti, v Italiji, je bila za Janeza Šubica izredno plodna, in zares dolga je vrsta njegovih umetniških del iz te dobe, med njimi bi omenili tele: Avdienca pri papežu, sv. Martin za Smartno pod Sumarno goro (ta slika prikazuje svetnika, kako ozdravlja neko bolnico), Marijino kranje, Pismo, sv. Marjeta, sv. Noiburga za Čemšenik, Romanca, Starogrška komedija, Romantičen par za Prago, Vojna in mir, doma pa je naslikal podobo sestre Mice.

Leta 1877 se je obrnil njegova pot na Dunaj kjer se je od klasicizma obrnil k takratni moderni dobi v slikarstvu. Na Dunaju je ostal tri mesece, se vrnil domov in 1878 zopet odšel

tja. V tem času je naslikal podobo Matere božje za frančiškansko cerkev v Ljubljani, sv. Barbare, stenske podobe v Horjulu, Izročanje ključev sv. Petru za Radovljico, sv. Jakoba Starejšega za Ledine, sv. Magdaleno, sv. Jerneja za Voklo pri Kranju, Pieta za na Breznico, Samaritjana, sv. Antona za Železnike na Gorenjskem. Obenem pa ga je na Dunaju začelo privlačevati tudi posvetno slikarstvo. Tako je za Stritarjev Zvon na Dunaju v letu 1878 slikal ilustracije, kakor Levstikovega Ubežnega kralja, Jenkovega Knezovega zeta, Prešernov Krst pri Savici in še nekaj drugih književnih motivov. Na splošno pa njegova cerkvena dela takrat niso ugajala, ker jih preprosti ljudje niso umeli, čeprav so bili številni duhovniki vneti zanj. Prav zaradi slabega razumevanja med nami je postal Janez preveč razočaran in v njegovi duši je nastal nekak razkol, ker ni vedel, ali naj ostane pri klasicizmu ali naj se popolnoma posveti modernemu slikarstvu.

V poznejših letih je bival izmenoma doma, na Dunaju in v Pragi, kjer je prišel pod novo vplive iz Pariza. V začetku osemnajstih let je naslikal tele znamenite podobe: podoba očeta Stefana Šubica, podobe sester, matere in bratov, v Pragi je slikal za Narodno gledališče, dalje še sv. Petra, sv. Matijo in sv. Martina, podoba Slovo in Deklico z golobom. Leta 1884 mu je umrl oče, nakar je Janez odšel za profesora risanja v državno službo v mesto Kaiserslautern in tamkaj naslikal znamenito delo Kovača. Leta 1885 je popotoval v šolskih počitnicah v Belgijo in na Nizozemsko ter v Nemčijo, da bi si pridobil novih pogledov na moderno slikarstvo. Ves ta čas pa je bil zelo bolehen, kakor prav za prav vse svoje življenje, in zato tudi zlovoljen. Umrl je 25. aprila 1889 za hripo na svojem službenem mestu v Kaiserslauternu.

Umetniška pot Janeza Šubica je torej šla od očetovega doma in iz St. Vida od Wolfa, torej iz cerkvenega slikarstva, v Benetke, kjer je spoznal klasična dela italijanske umetnosti in že v Rimu zaživel svoje samostojno umetniško življenje in delovanje. Od tod je šla njegova pot na Dunaj in v Prago, kjer je spoznal novodobno slikarsko šolo. Njegovi največji vzorci so pa vendarle tudi še poslej ostali klasiški, kakor Rafael, Michelangelo, Tizian, Veronese, Reni in Murillo. Njegove podobe se odklikujejo po živih in žarkih barvah, vsehkozi je slikal iz velikega idealizma in vere v boljše onostransko življenje, kajti popolne sreče v svoji umetnosti ni doživel in zato zmerom veroval v popolno srečo onstran tega zemeljskega življenja. Zato pa bodo njegova dela med nami za zmerom ostala glasnik tega hrepenenja vsakega človeka po popolni sreči, ki je sveda edinole v Bogu in v naši združitvi z njim.

Španski krompir

Pod geslom »Bitka za krompir« je španska vlada povečala propagandno delo za pridelovanje krompirja. Pridelek krompirja, ki je znašal leta 1940 18,7 milijona metrskih stotov, se je naslednje leto dvignil na 32,5, lani pa je znašal 31 milijonov metrskih stotov.

Najstarejša Marijina slika

Arheologi in umetniki so si že večkrat zastavili vprašanje, iz katere dobe imamo najstarejšo podobo Device Marije. Nekateri menijo, da je najstarejša podoba Marijina v katakombah sv. Priscille in ima naslov »Naša Gospa iz katakomb«, ali pa tudi »Kraljica prerokov«. Je to freska, ki je kljub visoki starosti še razmeroma dobro ohranjena. Strokovnjaki trde, da je slika nastala med letom 50—180 po Kr., najverjetneje pa med 125—150. Ta slika bi bila torej najstarejša podoba Device Marije. Na sliki je upodobljena Marija z Jezuškom, poleg nje stoji mož, nad njo v kotu pa zvezda.

Marija sedi in polovico njenega obličja zakriva platno. Sklanja se k Detetu, ki ji polaga na prsi roko. Dolgo so se prerekali o tem, koga naj predstavlja mož na sliki. Danes menijo, da je to prerok Izaija.

Največji domači radioaparati

na svetu lastuje najbrž neki radio inženir v Chicagu, s katerim je lahko v stiku z vsem svetom. V sprejemnik je postavlil 40 cev in 5 posameznih zvočnikov, ki se naenkrat ali skupno oglašajo.

Velik mlin na veter

Nemčija v vzhodnih pokrajinah nima samo največjega vetrnega mlinov, temveč tudi največje. Največji stoji v Aurichu. Mlin je visok 85 m, krila pa so dolga po 25 m in široka nad 2 m. Tako močan kakor krila je tudi velik valjar, ki prenaša silo vetra na mlinste kamne. Valjar je izdelan iz enega samega brastovega debla in meri v premeru nad en meter. Mlin ima 5 nadstropij in svoji velikosti odgovarja moč 50 do 70 konjskih sil.

PRAVNI NASVETI

Preživnina za nezakonskega otroka. A. G.
— Nezakonska mati bi rada zvedela, kakšne pravice ima do nezakonskega očeta, koliko lahko zahteva preživnino, ako oče zasluži do 50 lir dnevno, če mora otroka na očetovo zahtevno njemu izročiti in če izgubi pravico do preživnine, ako otroka ne izroči? — Nezakonski oče je dolžan povrniti nezakonski materi stroške poroda in pa stroške njenega vzdrževanja za prvih šest tednov po porodu in tudi nadaljnje izdatke, ako so potrebni zaradi poroda. Izdatke za starostarstvo pretekom treh let po porodu. Za otroka lahko zahteva preživnino. Ako se glede višine z očetom ne more sporazumeti, odloči sodišče! Koliko bi v vašem primeru sodišče odločilo, je odvisno od razmer, v katerih živite. Po našem mnenju bi mogli zahtevati okrog 250 do 300 lir mesečno, zlasti, ako oče nima za nikogar drugega skrbiti, kakor za sebe. — Nezakonska mati ni dolžna svojega otroka izročiti očetu, dokler ga hoče in more sama vzgajati. Tudi v tem primeru mora oče plačevati preživnino. Ako bi pa mati otroka slabo vzgajala, je oče dolžan ga vzeti k sebi ali ga dati kam drugam v vzgojo. Če se oče in mati o tem ne sporazumeta, bo o tem dokončno odločilo varstveno sodišče.

Redovniški poklic. G. V. — Splošna pojasnila glede redovniškega poklica vam bo najlaže dal domači župnik; podrobnosti boste pa zvedeli pri predstojništvu dotičnega reda.

Odstop dekleta od poroke. R. K. D. — Če se je deklica premislila in po 10 mesecih znanja z vami drugača fanta izbrala, s katerim se nameravata poročiti, vi tega ne morete preprečiti, niti se ne morete prisiliti, da se poroči z vami. Tudi ne morete dekleta tožiti zaradi prevare, niti zaradi tega, da ste, kakor pravite, s tem izgubili na ugledu. Preden se dva zvečeta za celo življenje, je pač potrebno, da se poprej med seboj spoznata in če nista za skupaj, da zresta narazen. Tudi ne morete zahtevati od dekleta, da vam povrne škodo, ker ste jo ob nedeljah peljali v gostilne. Če sami niste zakrivali razdora, lahko od dekleta zahtevate povračilo resnične škode, ki jo imate zaradi njenega odstopa od poroke: n. pr. da ste si nabavili pohištvo, ki ga kot samci ne boste rabili itd.

Ce ni ženitne pogodbe... G. Z. U. — Ko ste poročili vdovo — gostinčarko, ste morali vedeti, da jo boste morali kot mož preživljati, ne glede na to, če vam bo kaj po smrti zapustila ali ne. Ker ima vdova dve hčerki iz prvega zakona, bodo po smrti vdove, če bi umrla brez oporoke, trije dediči: obe hčerki do tritrtine zapuščine, vi pa do ene četrtine. Z oporoko pa lahko vdova zapusti premoženje komur hoče, le hčeram mora zapustiti dolžni delež. Zakaj pa pred poroko niste mislili na to in niste napravili ženitne pogodbe?

Družinski preprij brez priče. G. R. — Ob priliki družinskega preprija je hišni gospodar vdrl v vaše stanovanje, se zavzel za vašo ženo ter vas udaril v obraz, pljunil v vas in tudi žalil z besedami. Vprašate, če lahko za to zahtevate odškodnino, zlasti za pljunke? — Vdirati v tuje stanovanje zoper voljo upravičene osebe je kaznjivo, ravno tako koga žaliti z besedami, pljunki ali udarci. Kazensko tožbo zaradi takih dejanj je treba vložiti tekom treh mesecev. Vendar se nam zdi, da ni šlo za navaden preprij ampak se je gospodar zbal za življenje vaše žene, ter je v silohranu za vašo ženo vdrl v stanovanje in vas s silo umiril. V takem primeru je bilo gospodarjevo ravnanje nezaknjivo in vaš odškodninski zahtevk neutemeljen.

V kmetijsko gospodinjki koli Ubogih kolskih sester de Notre Dame v St. Jerneju na Dolenjskem se bo pričel redni pouk 1. oktobra 1943. Tečaj bo trajal do 31. marca 1944.

Pogoje za sprejem daje podstoo šole.

Mačka — morilka

V mali švicarski vasič Bebach sta zaporedno umrla dvojčka, stara osem mesecev. V zibelki so ju našli zadušena. Oblasti so se za primer zanimale in preiskava je ugotovila, da sta bila s silo zadušena. Mater so nato zaprl. Medtem ko je nesrečna mati jokala v ječi, je gospodinjica na njenem domu stara mati. Ko je nekega jutra stopila v sobo, je videla, da leži mačka po dolgem v zibelki, kjer sta prej spala dvojčka. Mati je to opazovala še drugo jutro in je končno opozorila na primer zagovornika, ki si je mogel mačko opazovati z več policaji, kako je zjutraj prišla spat v zibelko. Tako so dognali, da je bila mačka morilka obeh otrok, katere je s svojo težo zadušila. Mater so seveda takoj opustili.

Nova rastlina — karagan

Pri prodiranju v sovjetsko Rusijo so nemške čete našle na rastlino, za katero so se pričeli zanimati strokovnjaki. Gre za veliko karakano ali grahov grm, podoben akaciji. V Sibiriji in Mandžuriji že od nekdanj uporablja se seme za prehrano, kakor tudi za krmiljenje perutnine. Grm doseže višino leske. Karagana je izredno odporna proti suši in mrazu. Seme tega grma ima velik odstotek maščobe in beljakovin. V dobi cvetenja predstavlja karagan najboljše pašo za čebele. Za obsežne poskuse s to rastlino v plantajah je na razpolago v ukrajinskih drevesnicah okrog 25 milijonov sadik.

Kako se je ujela lisica?

Ko so nekateri prebivalci šlezvik-holštajnskega mesteca Wilster šli v gozd nabirat jagode, so zagledali lisico, ki je neprestano tekala v krogu. Glavo je imela vtaknjeno v vrč za mleko in je ni mogla izvleči ven. Vrč je nekdo v gozdu odvrnil in v njegovi notranjosti je imel prijeti par mladičev. Lisica je očitvidno dobila tek na mladiče, pa kljub svoji zvitosti ni pomislila, da je glavo le s težavo zrinila skozi ozki vrat vrča, ven pa je ni mogla izvleči zaradi ušes. Tako je morala svojo požreznost plačati z življenjem.

Čudaški dedec

75 letni Largo Osmund iz južnoameriškega Buenos Airesa je bil 57 krat poročen in 57 krat ločen. Nekateri njegovi zakoni so trajali po pet do sedem dni. Nedavno se je poročil s svojo 58. nevosto, ki pa je — gluhonoma.

27 let je spala

V švedskem Stockholmu je nedavno umrla po 27 letnem spanju Ava Swanspool. Te dni se je prebudila in se za kratek čas osvobodila. Kmalu nato je spet zaspala in umrla.

Bogat ribolov

Hrvatska stražač poroča o veliki sreči, ki se je pred kratkim amerila ribiču Dežuliću pri luki Drače na Pelješcu. Omenjeni ribič je na plitvini nalezal na ogromno morsko ribo, dolgo 8m ter težko okoli 13 meterskih stotov. Ribič Dežulić je s svojim sinom ribo najprej omamil z udarci bata po glavi, nato jo je pa privezal z debelimi vrvmi za svoj čoln in privlekel s svojimi pomočniki do luke Drače. Tu so hoteli potegniti ribo na obalo vojaki s tovornimi avtomobili, pa se jim to ni posrečilo. Riba je namreč strašno udarjala z repom po morju ter so zaradi njenih močnih sunkov popokale vse vrvi. Morskega velikana so zato ribiči ubili kar v vodi ter ga v vod, tudi razsekali na kose. Riba je bila zelo mastna ter je ribič Dežulić dobil od nje nad dva meterska stota olja, njeno meso pa je bilo tudi zelo dobro. V trebuhu ribe so našli pet mladičev, težkih okoli 5kg. Ribiči trde, da je bil to neke vrste morski kilt, ki je zašel v neretvanski prekop. Zaradi gladu se je podil za majhnimi ribami ter se pognal preveč daleč na plitvino, kjer ga je potem zajel omenjeni ribič Dežulić.

Da bo zagotovljena pravočasna žetev

in jesenska setev, so zasedbena oblastva v Ukrajini izdala potrebne ukrepe, po katerih bodo k delu pritegnili še mestno prebivalstvo. Tudi vozila morajo biti v označeni namen na razpolago.

Križanka št. 11

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10				11				
12					13			
14					15	16		17
18	19			20				
21		22		23	24		25	
26			27		28	29		
30				31				
32	33			34	35			
36				37				38
39				40				

Vodoravno: 1. slovenska revija, 10. gora na Koroškem, 11. vonj (tujka), 12. del leta, 13. ograja, 14. prebivalec Aten, 16. žensko ime, 18. kraj pri Litiji, 20. rokoalec, 21. napev (tujka), 24. kmečko orodje, 26. trinog, 28. oseba iz Shakespeareovih dram, 30. plevel, 31. ameriški učenjak, 32. posoda, 33. utež, 36. trdnjava v Arabiji, 37. žensko ime, 39. obvodna žival, 40. poljedelec.

Navpično: 1. domačija, 2. obljuba, 3. najhitrejša stvar, 4. moško ime, 5. otroško ime, 6. kmečko orodje, 7. dediščina, 8. nekdanja Ljubljana, 9. prijatelj tuje lastnine, 14. kraj v Vojvodini, 15. obuvalec, 17. gora v Armeniji, 19. opis, 22. prebivalec Irana, 23. predstavnik izumrlega naroda, 25. nekdanji Solin, 26. denar, 27. starogrška boginja, 29. človek z okusom, 33. pesnitev, 34. vladar, 35. strast, 38. ploškovna mera.

Cerknica

Zadnji čas poteka za naročitev znamenitega romana »Quo vadis«. Naročila sprejema zastopnik slov. listov g. Turšič Ivan, Cerknica št. 217. Pri njem se lahko naročite na Slov. koledar za leto 1944, naročila za koledar se bodo sprejemala samo do 15. oktobra t. l. Sprejema tudi naročila za Slovenevo knjižnico III. letnika. Politite z naročilom, ker čas hitro poteka. Knjige Sloveneve knjižnice izidejo že s 1. oktobrom.

Čuden otok

Sokolji otok v Tihem morju ima zanimivo zgodovino. Leta 1877 se je prvič dvignil iz morja in osem let pozneje je bil visok 80 m. Potem se je počasi pogrezal in je moled leta 1895 komaj 15 m iz morja. Malo pozneje je bilo na morju opaziti komaj majhno sled o njem. Leta 1915 je otok popolnoma izginil in neka ladja je mirno plula čez mesto, kjer se je nekoč dvigal. Toda v oktobru 1927 se je Sokolji otok ponovno dvignil iz morja in celo višje nego 1885. Dosegel je višino 125 m. Tako je ostalo nekoliko let, potem pa se je začel otok počasi pogrezati, tako da bo v doglednem času menda popolnoma izginil.

Sadjarstvo v številkah

Izmed vseh sadnih dreves je na svetu največ jablan, in sicer 39%, sliv in češpelj je 29%, breskev 14, hrusk 10, češenj 6, marelic pa 2%. Največ jablan raste v USA, nato v Nemčiji. Podnebne razmere v Evropi za jablecna pa so najbolj ugodne v bivši Jugoslaviji, kjer da vsako drevo povprečno na leto 32 kg jabolok, v naši državi pa 20 kg. Največ sliv in češpelj raste v bivši Jugoslaviji in Romuniji. Tam tudi najbolj obrodne.